

Shrnutí v českém jazyce

Název práce:

Boj proti daňovým únikům v oblasti nepřímých daní

Abstrakt:

Práce analyzuje možnosti boje proti daňovým únikům, zaměřuje se na oblast nepřímých daní a vychází z hypotézy, že k největším únikům dochází na DPH. Výsledky práce správnost této hypotézy potvrdily.

Práce je rozdělena do dvou částí. V první jsou vymezeny základní pojmy, včetně pojmů daně, jejich členění na přímé a nepřímé, jsou zde uvedeny druhy daní nepřímých a objasněn vlastní pojem daňový únik. Během objasnění je vysvětlen rozdíl mezi pojmem daňový únik v užším smyslu, který zahrnuje pouze úniky nelegální (tax evasion) a tímto pojmem v širším smyslu, který zahrnuje i daňové úniky legální (tax avoidance). Na tuto úvodní platformu později navazuje i další podkapitola, ve které jsou uvedeny některé konkrétní nejzávažnější formy daňových úniků v oblasti DPH, kterými jsou například tzv. „Karuselové podvody“.

Druhá část je především věnována nástrojům, které jsou používány v boji proti daňovým únikům. Za účelem přehlednosti jsem nástroje rozdělil do podskupin na základě šířky oblasti jejich využití, některé nástroje totiž mohou být využity při boji proti všem daňovým únikům, jiné nikoliv. Zde se věnuji zejména nástrojům boje v oblasti DPH, kde je roční výše daňových úniků v České republice odhadována jen na „Karuselových podvodech“ na 20 mld. Kč. Pokud připustíme správnost těchto odhadů a uvědomíme si, že takto vysoká částka vznikla i přes existenci řady stávajících nástrojů, tak jsou na místě pochyby o jejich účinnosti. Z uvedeného důvodu jsem ve své práci věnoval zvýšenou pozornost i nástrojům, které zavádí, nebo se chystá zavést, nynější vláda.

Ostatně i náměstkyně ministra financí vyslovila názor, že českým standardem je neplatit daně. Z tohoto důvodu týmy odborníků z Ministerstva financí a Ministerstva vnitra vyjely do zahraničí sbírat tamější zkušenosti. Jejich cesty vedly do Chorvatska a Maďarska, kde zkoumaly, jak funguje „elektronická evidence tržeb“. A dále také na Slovensko, kde se seznamovaly s výsledky „účetkové loterie“ a fungováním „daňové kobry“, týmu složeného z několika složek zaměřeného na potírání těch nejzrozsáhlejších úniků. Hodnocení těchto, ale i mnoha dalších nástrojů, je shrnuto v závěru práce.

Zavedení a řádné fungování většiny nových nástrojů, ale i revize těch stávajících, ovšem vyžaduje změny v legislativě, což je proces, který na přípravách a následném schvalování zabere zpravidla nejméně jeden rok. Na základě poznatků, zkoumaných hypotéz i prokázaných zjištění, jsem získal přesvědčení, že boj proti daňovým únikům bude i do budoucna nepochybně velmi komplikovaný a zdlouhavý, ale že v něm lze i v našich podmínkách pomocí správných nástrojů do určité míry uspět. Úplnou eliminaci daňových úniků ovšem nezajistí sebelepší legislativa, ani důsledná represe, nýbrž pouze změna společenské atmosféry směrem k uvědomělejšímu přístupu ze strany daňových subjektů.

Klíčová slova:

Daňové úniky, daň z přidané hodnoty